

БҮРЯТ-МОНГОЛЫН ҮНЭН

ВКП(б)-ийн Обкомой, БМАССП-ийн Верховно Советэй ба ВКП(б)-ийн Улан-Удын Горкомой орган

№ 54 (3358) 1941 оной мартын 6, четверг ЭЭН 10 МУНГЭ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ 1-дөхи ЗАРЛАЛГЫН VIII СЕССИ

СССР-эй Верховно Советээр баталагдаһан хуулинууд

Нолхозуудһаа олзын налог тухайда ХУУЛИ

БҮЛЭГ I. НИИТЭ ДҮРИМ

Статья 1. Колхозуудһаа олзын налогһе:

а) Хүдөө ажыхын артельнууд, заһаһа агвалгын артельнууд ба ТООЗ-ууд;

б) Олзборилго-хүдөөажыхын хоһомол артельнууд (олзборилгын колхозууд) ба хүдөө ажыхыһаа олзо орууддаг кооперациин артельнууд түлэхэ.

Гүрэнэй бэлдхэгшэдтэ ба кооперацида тушаалан продукцияһаа заһаһан ажыхын оруулан олзонууд, ажайлхыг баригш предпрятинуудһаа, мүн олзборилгын кооперациин союзда ороһон, олзборилго-хүдөөажыхын артельнууд, һөө (олзборилгын колхозуудһаа) олзонууд, төрөшлөн инвалидуудай кооперациин союзда ороһон артельнуудай предпрятинуудһаа олзо хадаа колхозуудһаа һомологдохо олзын налогто хабаадуулагдаха бэшэ, харин төдөөндө тухайта хуулиин ёһоор налог һомологдохо байна.

Статья 2. Налог хадаа колхозуудай тоосоонь финансова органуудай нарын нягтаар шалгаһанай һүүлээр, колхозой жэлэйн тоосоогоор тодорхойлогдон, жэл доторхи олзын ёһоор һомологдохо ёһотой.

Колхозой правлени болбол колхозойнгоо членүүдэй хамтын суглаагаар баталагдаһан жэлэйнгөө тоосооо заабол колхозой шалгалтын комиссин тобшололгойгоор жэл бүхэндэ мартын 1-һеэ хожом бэшэ тухайта финансова таһагта хурилгэхэ уялгатай.

БҮЛЭГ II.

НАЛОГТО ҺОМОЛОГДОХО ОЛЗЫЕ ТОДОРХОЙЛОЛГО

Статья 3. Колхозой налог һомологдохо олзын хэмжээдэнь (тус хуулиин 4-дахы статья соо заагдаһанһаа гадуур) мунгөн ба натуральна олзонууд орохо гөбөл:

а) ургамалдай ажыхыһаа, малажалһаа, бутын ажыхыһаа ба торго үйлдэбэрлэгһөө олзонь;

б) колхозуудай туһалбарин предпрятинуудай эдлэлүүдэе худалдалгаһаа олзонь;

в) бусад олзото оруудалганууд.

Статья 4. Колхозой налог һомологдохо олзын хэмжээдэнь оруудалгахагүй гөбөл:

а) уялгата ёһоор гүрэндө тушаалан продукцияудайгаа түлөө абаһан суммануудынь;

б) колхозой ферменүүдэй малайнь төжөөлдө гаргашалагдаһан фураж, тэрэ тоондо ойроо хүртэшгүй төжөөлэй страховой фонд;

в) МТС-эй худалбарин түлөө түлбэриде гаргашалагдаһан продукция, мүн төрөшлөн хөһөн худалбарин түлөө МТС-т түлэһэн мунгөн ээринин сума;

г) худалбарин ба ашаг үгдэгд малые (амилдыгаар ба продукт болгон) худалдалгаһаа абаһан ба үүлэртэ, мүн һайжаруулагдаһан үүлгөрөй малые худалдан абахын тулада гү, али мал һүрөгөө олошоруулаха ба үргэдхэһын зорилгоор капитал оруудалгын счедто оруудалгаһан сума, төрөшлөн Улаан Армида үгдэһэн моридойнгоо түлөө абаһан суммань;

д) колхозой туһалбарин предпрятинуудта мунгөөр ба натураар гарга-

шалагдаһан үйлдэбэрлгын гаргашанууд;

е) хосорһон эөөри хогшомой ба таряалангайгаа түлөө гүрэнэй страховинин органуудһаа абаһан страховой бусаалтын сумманууд;

Статья 5. Колхозой натуральна олзонуудайн үнэ сэнгые тодорхойлоходо —ажыхын доторойн хэрэгсэлүүдтэ хэрэглэгдэһэн (үрөһөн, үрөһөнэй ээлине бусаалга, үрөһөнэй ойроо хүртэшгүй страховой фондо, эдөө хоолой страховой фондо, инвалидуудта туһаламжын фондо, хүүгэдэй ба үншэн үхбүүдэй аялинуудай хэрэгсэлдө, мүн натуральна бусад фондуудта хүби табилга) продукция хадаа гүрэнэй бэлдхэгшын сэнгэй ёһоор сөгнөгдөхө байна, харин колхозинуудай дунда хубаарилалдаһан продукция болбол гүрэнэй худалдан абалтын сэнгэй ёһоор сөгнөгдөхө ушартай.

БҮЛЭГ III

НАЛОГ ТҮЛЭЛГЫН ХЭМЖЭЭН БА БОЛЗОРНУУД

Статья 6. Налогүүд хадаа доро дурсагдаһан хэмтэйгээр һомологдоно:

а) контрактацда үгдэһэн ба гүрэндэ худалданан продукциядйагаа түлөө оруулан олзоһоо, төрөшлөн колхозуудай ажыхын доторой хэрэгсэлүүдтэ хэрэглэгдэһэн продукцияһаа абаһан олзоһоо — олзын 4 проц. хэмтэйгээр;

б) колхозуудай бусад олзонуудһаа — олзын 8 проц. хэмтэйгээр.

Статья 7. ТООЗ-уудта һомологдохо налогын сума 25 процент дээшлүүлэгдэнэ.

Хүдөө ажыхын артелиин устава ороһон ТООЗ-уудта һомологдохо налогын сума түлбэрин түрүүшын болзор хүрэтэр дээшлүүлэгдөхөгүй.

Статья 8. Колхозууд хадаа доро дурсагдаһа болзоруудта налог түлэхэ гөбөл: мартын 25-да — 20 процентьен, июниин 1-дэ — 10 процентьен, октябриин 1-дэ — 30 процентьен ба декабриин 1-дэ — 40 процентьен.

БҮЛЭГ IV.

НАЛОГООР ХҮНГЭЛЭЛТЭНҮҮД

Статья 9. СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советдэй тогтоолой ёһоор, нүүжэ өрөгшөдөө өмхидхэгдэһэн колхозуудта, мүн төрөшлөн нүүжэ өрөгшөдөө өртөө абаһан колхозуудта олзын налогоор хунгэлэлтэ үгтэхэ байна.

Статья 10. Гэнэтын аюулаһаа хохидоһон колхозуудта районуудай ба городуудай ажалһадай депутатуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитетуудэй тогтоолой ёһоор, байгша оной хугасаа соо налог түлбэрин болзорын хойшолуулагдажа болохо.

Союзна республикануудай (областной) хубааригүй) Арадай Комиссарнарай Советүүд, автономно республикануудай Арадай Комиссарнарай Советүүд, хизаарай ба областнуудай ажалһадай депутатуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитетууд болбол гэнэтын аюулаһаа хохидоһон зарим колхозуудай налог түлбэрин болзоры һүүлэйн түлбэриһөө хойшо нэгэ жэлэй болзортойгоор хойшолуулаха эрхэтэй.

Статья 11. Союзна республикануудай Арадай Комиссарнарай Советүүд болбол

автономно республикануудай Арадай Комиссарнарай Советүүдэй ба хизаарай, областной, городской ба районной ажалһадай депутатуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитетуудэй зууршалгын ёһоор, гэнэтын аюулаһаа хохидоһон зарим колхозууды, хохидоһонийн хэмжээһэ дудьдан налог түлбэриһөө огто сүлөөлхэ гү, али налогомень бага болгохо эрхэтэй.

Статья 12. Арадай ажыхын тус тус халбаринууды хужжөөхэ ябадалынь урмашуулахын зорилготойгоор, колхозууды олзын налог түлбэриһөө сүлөөлхэ, төрөшлөн шуухала ушарнуудта, колхозуудта налогой хунгэлэлтэ тогтоохо эрхэ СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советтэ үгтэнэ.

БҮЛЭГ V.

НАЛОГ ТҮЛЭВГҮЙН ТҮЛӨӨ ХАРИУСАЛГА

Статья 13. Жэлэй тоосооо болзор соонь финансова органуудта табяагүй байһанайгаа түлөө колхозой правленин түрүүлэгшэ ба счедовод (бухгалтер) болбол районно ба городской ажалһадай депутатуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитетдэй шийдхөбөрөөр 50 түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ байна.

Статья 14. Тоосооной документүүдтэй ба дөбтөрэй тэмдэгүүдтэй зохиждохогүй худал мөдөнүүдэе жэлэйнгөө тоосоон дотор табиһанайгаа түлөө — колхозой правленин түрүүлэгшэ ба счедовод (бухгалтер) хуулиин харжуулалгада хабаадуулагдаха ушартай.

Статья 15. Колхозууд болбол олзынгоо налогоы өгөөн түрүүшын ээлжэндэ түлэхэ ба тогтоогдоһон болзор соо налогоо түлөөгүй һаань, налогой түлэждөгүй сумаһа арадай судай шийдхөбөрөөр колхозой текущи счеддоо түлэгдэхэ байна.

Түлэгы болзороһон хожомдуулаһанай түлөө үдэр бүхэнэй 0,05 процент хэмжээтэйгээр пенн эбтаха зэргэтэй.

Статья 16. Мөдүүлгэнүүд ба гомодолнууды барилга хадаа налог нөхөлгы зогсоохо ёһогүй.

Колхозой гомодолынь хангаһан шийдхөбэрин гаргагдаад байгаа һаань, буруугаар оруудалгаһан суммань 10 хонгой болзор соо колхоздо гэдэргөн бусаагдаха байна.

Статья 17. Энэ хуулиин хүсэндөө ороһонтой дашарамжан, доро дурсагдаһан тогтоолнууд хүсөө гөөгөө гөбөл:

а) «Колхозуудһаа хүдөө ажыхын мунгөн налогоы олзын мунгөнэй налогоор халгэхэ тухайда» СССР-эй ЦИИ-эй ба СНК-гэй, 1936 оной июлиин 20-ой тогтоол (СССР-эй хуулиин сгдуулбар, 1936 он, № 40, хуудалан 339);

б) «Колхозуудта олзын мунгөнэй налог һомолхо гурим тухай СССР-эй Наркомфинай заабарие баталха тухайда» СССР-эй СНК-гэй, 1938 оной февраллиин 1-нэй № 10 тогтоол (СССР-эй СНК-гэй тогтоолнуудай сгдуулбар, 1938 он, № 8, хуудалан 48).

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1941 оной мартын 1.

ВЛКСМ-эй ЦК-да

Энэ сэрэгэй-спортыво хэмжээбуудла бэлдхэд, ба төрөннөө үгдэргэдэ болбол үдэр бүрин индивидуальна гимнастикада бүхы залуушууды дуратай болгохо ба «ГТО-гэй» комплексын нормо үгдэгдө миллион хуууд, басагадые элсүүдхэ ёһотой.

Мурьсөөн болбол нимэ программаар: «ГТО» ба «БГТО-гэй» комплекснуудуудар 8 упражнени, канатаар абиржа гараха ба үндэрые харайлгаар

үнгэргэгдэхэ байна. Мурьсөөндө хабаадалсаха хүмүүд, тэрэнэй эхилгэр тусхай программаар хуралсадай-һорилгын бэлдхэд хэхэ зэргэтэй. ВЛКСМ-эй ЦК-гэй дэргэдэ, гимнастика мурьсөөе үнгэргэхэ тушаа оргкомитет байгуулагдаһан ба төрөннэй түрүүлэгшэд ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр Громов томилогдоо. (ТАСС).

СССР-эй Арадай Комиссарнууды томилһон тухайда СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Указууды баталха тухай

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет болбол томилогто тухай СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Указууды баталха гэжэ тогтообо:

СССР-эй Дунда машинабайгуулгын Арадай Комиссарта—СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советдэй Түрүүлэгшын орологшо —Мальшев Вячеслав Александровичыне.

СССР-эй Гүрэнэй Хинан байсааха Арадай Комиссарта—Мехлис Лев Захаровичыне.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН. СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1941 оной мартын 1.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет болбол томилогто тухай СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Указууды баталха гэжэ тогтообо:

СССР-эй Дотоодын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссарта—Берия Лаврентий Павловичыне.

СССР-эй Гүрэнэй Аюулгүйе сахиха Арадай Комиссарта—Меркулов Всеволод Николаевичыне.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН. СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1941 оной мартын 1.

СССР-эй Гүрэнэй Хинан байсааха Арадай Комиссар нүхэр Л. З. Мехлисые СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советдэй Түрүүлэгшын орологшоор томилхо тухай СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Указые баталха тухайда

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советдэй тогтоохонь:

СССР-эй Гүрэнэй Хинан байсааха Арадай Комиссар нүхэр Мехлис Лев Захаровичыне СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советдэй Түрүүлэгшын орологшоор баталха.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН. СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1941 оной мартын 1.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советдэй тогтоохонь:

СССР-эй Гүрэнэй Хинан байсааха Арадай Комиссар нүхэр Мехлис Лев Захаровичыне СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советдэй Түрүүлэгшын орологшоор баталха.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН. СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1941 оной мартын 1.

СССР-эй Дотоодын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүхэр Л. П. Берие СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советдэй Түрүүлэгшын орологшоор томилхо тухай СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Указые баталха тухайда

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советдэй тогтоохонь:

СССР-эй Дотоодын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүхэр Берия Лаврентий Павловичыне СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советдэй Түрүүлэгшын орологшоор баталха.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН. СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1941 оной мартын 1.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советдэй тогтоохонь:

СССР-эй Дотоодын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүхэр Берия Лаврентий Павловичыне СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советдэй Түрүүлэгшын орологшоор баталха.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН. СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1941 оной мартын 1.

Нүхэр Ф. Г. Бровкое СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшын орологшоор һунгаха тухайда

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советдэй тогтоохонь:

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН. СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1941 оной мартын 1.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советдэй тогтоохонь:

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН. СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1941 оной мартын 1.

Нүхэр И. Ю. Палецкисые СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшын орологшоор һунгаха тухайда

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советдэй тогтоохонь:

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН. СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1941 оной мартын 1.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советдэй тогтоохонь:

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН. СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1941 оной мартын 1.

Нүхэр А. М. Кирхенштейные СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшын орологшоор һунгаха тухайда

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советдэй тогтоохонь:

Нүхэр Ауста Мартынович Кирхенштейные СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшын орологшоор һунгаха.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН. СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1941 оной мартын 1.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советдэй тогтоохонь:

Нүхэр Ауста Мартынович Кирхенштейные СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшын орологшоор һунгаха.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН. СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1941 оной мартын 1.

Нүхэр И. Я. Варосые СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшын орологшоор һунгаха тухайда

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советдэй тогтоохонь:

Нүхэр Иоганнес Якович Варосые СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшын орологшоор һунгаха.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН. СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советдэй тогтоохонь:

Нүхэр Иоганнес Якович Варосые СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшын орологшоор һунгаха.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН. СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

НАРКОМИНДЕЛДЭ

Мартын 1-дэ, Болгарини гадаадын хэрэгүүдэй министростын түлөөлөгш г. Алтынов гэгшэ, Балканда эб найрамдалые сахихын зорилгоор Болгарини правительствэ болбол Германиян сэрэгүүдэе Болгариде орууха тухайда зүбшөөрһөн байна гэжэ, Болгариде байгаа СССР-эй полпред Лаврищевта мэдүүлбэ.

Мартын 3-да, Наркоминделдэй орологшо нүхэр А. Я. Вышинский болбол посланик Г. Стаменовто нимэ удхатай харюу үгдэһэн байна.

Энэ оной мартын 1-да, Болгарини правительствэ болбол Германиян сэрэгүүдэе Болгариде орууха тухайда зүбшөөрһөн байна гэжэ, Болгариде байгаа СССР-эй полпред Лаврищевта мэдүүлбэ.

гүүдэе Болгариде оруухае зүбшөөрһөн ба энэ хадаа Балканда эб найрамдалые сахиха гэгшэ зорилготой акци болоно гэжэ Болгарини гадаадын хэрэгүүдэй министростын түлөөлөгш г. Алтыновай мэдөөһөн, Болгарини правительствын мэдөөһэндэ харюу болгон, Советскэ правительствын мэдүүлхэнь:

1. Советскэ правительствэ болбол тус асуудал тушаа Болгарини правительствын позицияе зүбтэ тооложо шадахагүй байна, ушарынь, тус позиция болбол Болгарини правительствын дүрэ хүсэлһөө дудьдангүй, эб найрамдалые бэлхүүдхэ бэшэ, харин дай-

ниие үргэдхэгдэхэ ба Балканине дайнда татан оруулха ябадалда хүргэхэ гэгшэ.

2. Тимнэ дээрһээ, өөрһнгөө эб найрамдалай политикада үнэн сэхэ байһан Советскэ правительствэ болбол Болгарини правительствын мүнөөнөйгөө политикые абуудалгадай тэрээндэ дэмжэлгэ огто үгэжэ шадахагүй байна.

СССР-эй үнэнтэ позицияе үндөөһөрн хасагайруулдаг абаанууд Болгарини хэбэлдэ гараһан ушарынь, Советскэ правительствэ болбол янзэжэ мэдүүлхэ багатай болоно.

Хулын саана

ФРАНЦИДА ХИЛЭЭМЭНЭИ НОРМО БАГА БОЛГОГДОБ

БОРДО, мартын 1. (ТАСС). Офи (Гавас) агентствын мэдээсэний ёшоор, мүнөөдөрхөө хойшо, Франциин эзэлгэдэгүй зоно дээрэ картоткаар үгтэдэг хилэмэний нормо 20 процент бага болгодохонь. Гуриялаар хэйн ба кондитерска зүйлүүддөө ниятын газарнуудта бэлдэхэе, наймаалха ба хөрөгөлхэ ябадал, мүн төрөшлөн булха худалдадаг газарнуудаар гурил худалдаха ябадал хоршдоно.

Энэ тогтоол тушаа тэдхэлгын секретарь Ашар тэгшын мэдүүлхэнь: «далайн саанааа импорт асарха аргагүй байһан, Франциин эзэлгэдэгүй зоно болбо гансахан лэ өөрынгөө хурияан ургасаар хизаарлана. Тини, энэ жэлэй ургаса болбол энээнэй урдагтэ хуриагдадаг ургасын 50 проц. олоно. Алжир ба Туниста ячменин ургасын муу байһанай эсэтэ хойто Африкын туһалмажа тон хангалтагүй байна. Ушар иймэбэ, бии байһан заласаа галтайгаар гэргалалха шухала. Энэ ушарнаа, үдэртөө нэгэ хүндэ 280 грамм хилэмэ үгэхэ нормо байгуулагдаба.

ФИНЛЯНДИДА ХҮДЭЛМЭРИГҮЙДЭЛГЭ

ХЕЛЬСИНКИ, мартын 1. (ТАСС). Февралын 25-да, хүдэлмэригүшүүдэй делегаци Хельсинкии городой толгой Тулаехеймо гэгшгэтэй уулзажа, тэрэндэ негцин баруулан байна. «Суемел социал-демократи» газетын мэдээсэний ёшоор, тус негци дотор хэлэгдэхэнь: «хүдэлмэригүшүүдэй тоо харуулан тусхай мэдээн болоод бодото байдалтай тааралдангүй. Ушарын, олохон хүдэлмэригүшүүд ажалай бйржэдэ регистривалагдадаггүй байна. Профсоюзундаа абтаһан мэдээний ёшоор, хүдэлмэригүшүүдэй тоо болбол дээрэ хэлэгдэһэн тусхай мэдээн соо төмдөлгөдөнхөө хэды дахин олон байна. Гансахан хара хүдэлмэришэд ажалгүй бөшө, мүн мөрдөжэлтэй хүдэлмэришэд ажалгүй байна. Барилгын хүдэлмэришэдэй ба эмгэтэйшүүдэй дунда ажалгүйшүүд илангаа олон байха юм.

САЛИН ДЭЭШЭЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ АНГЛИН ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ТЭМСЭЛ

ЛОНДОН, мартын 2. (ТАСС). Англин түмэрзамайхид болбол худамарилж салин дээшэлүүхын түлөө предпринимателүүдтэй тэмсэл ябуула. Глазгодо түмэрзамайхид митинг болжэ, салингэ неделидэ 10 шиллент хүрэтэр ехэдхэ тухай хүдэлмэришэдэй эрильте ойрын сагта хангалы баялаһан резолюци абтаһан байна. Хэрбөө эдэ эрильтэнүүдэй дүүргэлтэ болдогдоогүй гэгшгэһэ наһы, түмэрзамайхид забастовко хэзээр зананад. Лондондо гурбан профсоюзай (түмэрзамайхид, паровозно машинистнуудай ба түмэрзамай албахаагдадай) заседани болжэ, салин дээшэлүүхын түлөө тэмсэлы саашадан үргэлжэлүүдхэ гэгшгэ тогтоол гаргаһан байна.

«ДЕЙЛИ УОРКЕРЫ» ХОРИНОНДО ЭСЭРГҮҮСЭЛГЭ

ЛОНДОН, мартын 2. (ТАСС). Англида «Дейли Уоркеры» хоринондо эсэргүүсэһэн хүдэлээн болбол улам бүри үргэһээр ябуулагдана. Зүүн-хойто Англин 81 организац тус газетлы хоринондо эсэргүүсэһэн резолюци абтаһан байна.

Үнеэды хайшан гэжэ хаадагбид

Зооветеринарна институтдай бураасалай ажалын МТФ-дэ 1935 онһоо хойшо хаалишаар хүдэлмэрилнэб. Минни хүдэлмэрилжэ эхилһэн түрүүшын жэлдэ үнеэдэй амаг үгэлгөн заахан байга; тэдэниһе хайшаар харуулаха, хэмтэйгээр эдэелүүдхэ гуриууд байдаггүй нэн. 1936 ондо манай МТФ болбол үнеэдэй һу үгэлгэ ехэдхэ уялга абтаһан байна. Мүнөө үеын зоотехническэ наукин туйлалты хэрэглэн, һу наалгы ехэдхэ гэжэ шийдэгдэһэн байгаа. 1937 ондо, симментал үүлтэрэй үнеэн бүхэнһөө дунда жэшээгээр 1500 литр һу, 1938 ондо—1800 литр ба 1939 ондо—2100 литр һу хаагдаһан байна. Фермын бүхы хүдэлмэрилгөшөд хадаа зоотехнигүүд ба ветеринарна врачуудай зүблэн ба заабарине нарийр дүүргэдэг болоо нэн. 1937 ондо, намда даалгалдаһан 15 үнеэнһөө дунда жэшээгээр 1650 литр һу наалгы туйлаһан байгаа. Анханда һу багатай гэжэ тоологдог №103 нэртэй үнеэн 2200 литр һу үгөө нэн. 1938 ондо, 17 үнеэнһөө нэжээд бүрийн 1950 литр һу хаагаа. 1939 ондо—2533 литр һу абтаһан байна. «Маленькая» гэжэ үнеэн 4300 литр һу үгөөн юм.

Үнеэн бүхэндэ анхаралтайгаар хандажа, тэрэнэй зангы тусхайлан мэдэдэг ба тэрэниһе хайн шанартай тэжээлээр хангадаг байна. Зоотехнигэй зохёолон нормын ёшоор, концентрированнэ тэжээлы унаар дэбтэжэ, корнелод угаажэ, үнеэдэ сутка соо гурба дахин эдэелүүднэб. 370 килограмм амидын шөгнүүртэй ба сутка соо 28 литр һу үгэдэг «Маленькая» гэжэ үнеэндэ үдэр бүри 2 кг. шеницын отруби, 3 кг. тэжээлэй хара гурил, үбнэ—9 кг., ногоон соломо—2 кг., жмых—2 кг., даһантай уһанда эһэгдэһэн овесой соломо—2 кг., турнепс 20 кг., силос 10 кг., үгэдэг байна. Үгдөөгүүрын эһэгдэһэн жмыхы отруби ба турнепстэй холижэ эдөөлдөг ба һүүлээрн үбнэ үгэдэг байна. Үдэрэй наалга эхилэхэе 2 час урда тээ, хоёрдохөө эдөөлүүднэб. Хэршэгдэһэн, эһэгдэһэн соломы гурилаттай холижэ эдөөлүнэйгэ һүүлдэ, силос ба үбнэ үгнэб. Үдэшын наалгаһаа нэгэ час урид «Маленькая» үнеэн отруби-тай ба турнепстэй холигдон жмых эдинэ. Үдэшын наалгын һүүлдэ ногоон соломо ба хоёр час үггөрөөд байхада үбнэ үгнэб.

Үнеэгэ сутка соо гурба дахин уһалдаг. Эдөөлүүхынгэ урда тээ кормушкынь сээрлэхэ тон шухала. Бэлтээрин сагта, үнеэд болбол концентрадһаа бүридэһэн тэжээл абадаг. Би, үнеэды сутка соо 3 дахин наанаб, түрүүшын налга үглөөнэй 5 часта, хоёрдохын—үдэрэй 12 часта ба гурбадахын—үдэшын 7 часта. Наалынгаа урда тээ үнеэнэй дэлэныг бүлөөн унаар угаадаг, тэрэниһе хуурай болотор аршадаг би. Үнеэнэй тугаллахаһаа 1 нара урид, тэрэниһе тусгаар байрада байлажа, тамир шэвээмын хамгаалаб. Тугаллаһанайн удаа тээ, түрүүшын 15 үдэртэ сутка соо 4-5 дахин наадаг байна. Би, энэ хүдэлмэрингөө ашаар 1939 ондо ВСХВ-дэ хабаадажа. Ехэ мүнгөн медаль ба 1000 түхэриг мүнгэ абтаһан байгаа. Үнеэнэйгэ һу үгэлгы дээшэлүүхын тула саашадаа оролдогтоо бүри ехээр гаргаха ба бусад наалишадтай омыдоо андалдаха. Навилша С. В. МУНКУЕВА.

Нютагай ажайлэдбэрийн сагүргэлжин комисси (түрүүлэгшөнө нүхэр Шленский) болбол ажайлэдбэрийн предпритинуудай хүтэлбэрилгөшөдэй зүблөө зарлажа, үргэн хэрэгсэлэй эд бараанууды гаргалгаар тусбөө хэрзэргэ гүйсэдхэжэ байһан тухайн тэдвэрэй элдхэл соносо. Комисси болбол Коопинсоюзай системн мастерскойнууды олошоруугаа тухай Горсоведэй урда асуудал табижа, тусгаар тогтоол гаргуулаа. Комиссийн член бүхэн ажайлэдбэрийн предпритинууды даажэ абанхай ба тэдэнэй бүтөөн гаргаһан продукцинуудай шанары шалгаа. Тэрэниһе ашаар, Промбыткомбинатай, Коопинсоюзай ба Металлошпротреб заводой бүтөөн гаргаһан продукцинуудай шанар хайжарһан байна.

Коммунальна комисси (түрүүлэгшөнө нүхэр Шантагарова) 13 удаа зүблөө татажа, коммунальна банин, парикмахерскы, гостиницын хүдэлмэри, гэр байрануудай заһабари, шөнө барилганууд тухай ба бусад 27 асуудал зүбшэн хэлсэб. Зүгээр, Горсоведэй сагүргэлжин зарим комиссинууд мүнөө хүрэтэр хүдэлмэрилжэ эхилээдүй байһаар. Революцино хуулине хинан сахиха (түрүүлэгшөнө нүхэр Антохин), оборонно (түрүүлэгшөнө нүхэр Балбенко), культури-төгөрлөхэй (түрүүлэгшөнө нүхэр Щербакон) комиссинууд амаршы хүдэлмэри ябуулаггүй.

Бурмонторгын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

Бурмонторгын хүдэлмэрилэгшэдэй ба маганизигүүды даагдадай үргэн зүблөөн болобо. Энэ зүблөөн дээрэ БМАССР-эй Худалдаа-наймааны Аралдай Комиссар нүхэр Карнаухов ба БМАССР-эй прокуророй туһалагша нүхэр Арнаутов гэгшгэд советскэ худалдаанай зорилгонууд ба тэрэненэй ёшо гуриууды едөгшөдтэй тэмсэхэ тухайда үгэнүүдэ хэлэһэн байна. һүүлээрн, партиин XVIII конференцин шийдхэбэринүүды бөөлүүдхы зорилгоо худалдаа наймаан тушаа советскэ хуулине едөгшөдтэй эрид тэмсэхэ, эд бараанай эрьесын тусбэе үгүүлэн дүүргэхэ ба гүрэнэй зөөри хамгаалхын түлөө сусаршагүйгээр тэмсэхэ гэжэ тогтоол гаргаба.

БЕЗЫЗВЕСТНЫХ—Улан-Удын Горсоведэй секретарь

Улан-Удын Горсоведэй дэргэдэхи сагүргэлжин комиссинууд городой ажалшадтай дунда бага бөшө хүдэлмэри ябуула. Эдүүры хамгаалхын сагүргэлжин комисси (түрүүлэгшөнө нүхэр Звонарев) болбол городой поликлиникин эмнэлгын бүхы наабаринууды ба эдөө хоол буйлуулан бэлдэхэдэ бусад хэдэн газарнууды шалгаа дуугу дундануудынь элирүүлэн байна. Энэ комисси хадаа инфекцино болныцын заһабарилгы түргэн дүүргэлтэ туһалба. Мүн хүнэй кукниин хүдэлмэрине шалгаһан ба тэндэ үхибүүдэй эдөө хоолой муугаар бэлдэхэдэ гэгшгэ элирүүдэ. Эдүүры хамгаалха комисси хадаа Центральна поликлиникин нервнэ үбшентониһе аргалдаг таһагай хүдэлмэри хайжаруулба.

Бодинсы үбгэн*)

(Арад үй аман зохёолхоо)

—Үйлөө хардаг даа саашаа! Үгтэй Бодинсын хооһон хорёо сооһоо хорхой сохо түүжэ абаашаалгүй наа. бөшө юушьегүй юм ха юм. Буруу зүбөөшье мэдэхэе болшоһон Бодинсы үбгэнтэй боһосолдо, болишы адли даа.—гээд буруулан саашаа хатаршана.

Энээнэй хойно үнсад лама убсанса хоёр, Будын Базарһаа Бодинсы үбгэнтэй ошоод ерөөнэйнь тухайда асуужэ, уур сухалаа багтаажа ядан улаганадажа малагашалдажа һууба.

—Зай байза тэрэ харз дамсарайе хайшан гэхэ, яаха бэляй. Юрөөдөл эзэн хаан, эрлиг хаан хоёрой байгаа сагта, Бодинсы үбгэндэ буруугаа эдөөлүхэгүйл байхаб даа,—гээд үнсад ламбагай хамаргаа тамхи һугшаржархэб, хэлүү хурса байһандань хабархан янзатай, үхэрэй буха шэнгээр өөдөө хараад шангана.

Убсанса хажуудань урал амаа жомболзуулжэ байжа, жороо хатар табиган шэнгээр:

—Халаг даа хайран үхэн гүүнэйнгэ мяхы, буян бурхан гэжэ мэдэхэгүй Бодинсы үбгэндэ мичи эдөөлүхынгэ орондо, барлаг зарсадашы, барда нохойдошы хаяжэ үгөө наамнай хэды хуби дээрэ бэляй. Хорондо хороо, хошононго өөхөн гэжэ, заабол гулбаада мүргэжэ гол амийнэ шобторуужарихада яаха юм,—гээд толгойгоо хазагануулан Базар тэшы хараад:

—Ламбагайда энэ бөөрэй мори тэргэлээд орхи,—гэб.

Үнсад лама убсансынгаа үгөөһө нэгшье гарадаггүй, урдаһань хараад уяршаһан байдалтай, уралаа томбойлгожо, эрхэлүүлһэн зөөлөхөн үгөөр зүбшөөгөөд һуудаг зантай аад лэ:

—Зай тийгээд гулбагайда ошожо ерөөмни гү?—нэгэ хайханаар манжа үнжэгтэйхэнээр шангуулаад асаралдаа!—гээд хоолойгоо заһажа ехэл томоотойгоор энэ тэрэ юумөө эмхилжэ, эрки, шоо, эбэрэнтэе ном гэхэ мэтэнүүдэ үбэртэлы.

Удабашегүй, үнсадай газгаа хүнгэн жороо тэргэдэн хүрин буураһынь хүдэлһэн, ород түрэмэр хоорбо соонь олбог шэрдэг дэбиднэй, Будын Базар боожо бариад коозель дээрнэ һуужа байба.

Гэртэһөө улаан сэмбө дөгөл дээрэ урбуулаг барас хүрмэ үмэдэһэн, хара халюун харабштай хамба шобогор мэлгайтай, урагуй халабар хүнэй дархалжарихан улхан шэнги ноуртай, ута хара лама гаража ерөөд мүнөө тэргэн дээрнэ һуужа:

—Зай тийгээд шамдууханаар яба!—гэнэ. Базар гэгээргэ нэгэ удаа ялагад гэжэ:

—Хайша? —Ягажэ тэрэ саанашин харгы байна, гулабагайда ошоходо!

Базар моринойгоо амье заан табига, Тугын үбэрөө, түхэрэн хара борлогын араар сөхэ хараад, Түдэбэй хоробгой урдуур, Түгэдэй бүүсын хойгуур унин тоһон болоод арилшана.

Хойнонь хоёр гурба хоноод байханда Холхондойн Цыбгэй гэртэ, Хубитын гулбаа дуулана гэжэ Бодинсы үбгэндэ элшэ ерөб.

Бодинсы үбгэн пүүтэһэн лэ буха тэргэ борлогшон хоёроо холбожо, Холхондойн Цыбгэй гэртэ Хубитын гулбаа, хотогорой бургаһан хоёр хүлэжэ байгаа наа байһан бөзэ гээд, ялхы добын хойморор яаралгүйхэнээр абаһааар ошоно.

Ошон гэхэдэнь, олон морин уяатай, олон зон хүлээнхэй байна хэбэртэй. Орон гэхэдэнь уяраһын гулбаа баруун тээ ууртайшаг, үнсад лама хойморго урмагтайшаг һуужа байба нэн ха.

Бодинсы үбгэн бурханда мүргэжэ будта зоние нэгэ-нэгээр мөндөшлэнэ. Адагһаань эхид хүрээрнэ амар һайнишы асуугаад, галай баруун урда гараа хабсаран зогсожо:

—Ахай гулбаа амгалан мөндөл бөзэт, асуугадыше яалай. Айһан хүнэй аман урид гэжэ намһаа удхатай, элдгэһэн элшэтэйтай энэ үдэр золгоһоор, Бодинсы үбгэн борлогшон гүүн хоёр наахан орожо ерөб гэшэ, хүлсэпэ бөзэт! Тийгэбэ яабашье, ерүүлһэн танай зарлиг дуулажа, ерөөһөн өөрнөгөө хэрэг мэдэхы хүсэхэ байнаби.—гэнэ ха.

Гулбаа ноён гуурһа бөхөө гаргажа, саарһа хэрэгэ дэлгэжэ хоолойгоо шангаар заһана:

—Зай Бодинсы үбгэн дуулажа байгы! Уржын саада үдэр энэ үнсад ламбагай манайда морилажо ерөөһөн байна. Тийгээд танай тухайда ингэжэ хэрэг мэдүүдэ:

«Үбгэн Бодинсы үнгрөгшө үбэлэй үедэ хойто намрай хоёр буруугаар гэжэ, хурга арбинтай гүүнэй мяха абтаһан аад лэ, болзорто сагтаа түлэггүй, эдихэ мээзэхын һэдэлгэ гаргаба энээн тухайдань эрид хатуу хэмжөө абажа, хоёр бурууеһын, хуулийн ёшоор түлүүлжэ үхы гүйнэ»,—гэһэн байна

Үнсад ламбагайе бурханай хубарга, бодын шаби нэн туладаа, буруугаа абахал ёһотой гэхэ байна. Энээн тухайда Бодинсы юун гэхэ байнат?

Бодинсы үбгэн дооро дохижо: —Гулбаа ноён маша зүб аялдажа байнат.

Тийгээд, үнсад ламбагайманшье буруугаа абахая үлэ гэхэгүй. зүбшөөхэй юм бөз!

Үнсад лама ехэл омогтойгоор үбгэн тэшы хаража:

—Хоёр буруугаашье, шинни хэлэгтэйгөөр абаха болоһоноо мэдэжэ байнам даа!—гээд хүйгөөр хас-хас ерөөнэ.

Бодинсы үбгэн дооро дохижо:

—Маша зүб лэ аялдажа хайрлаба гэшэт. Хоёр буруугаа хоюулайһынь абаха гэгшэн хойлотнай, тэрээн тухайда биш юу хэлэхэби, хэриг зүбшөөхөө бөш!—гээд (баһа ташаганаһа енөөжэ), зай тийгээд минийше ерөөһөн хэрэг дүүрөбө байна, үбгэн хүн хадаа эртөөһөө гэр тэшы гэгшүүхэдэ болохо бололтой,—гэжэ газашаа гарахаар забдаба.

Үнсад лама үгсэгтэһэн:

—Байза—байза, үбгэн! Тэрэхэн хоёр буруугаа үглөө үдэр эртэһэн туугаад манайда асаржа үгөөрэйлэ!

—Угы байза, үнсад ламбагай! таамни баһа юугэ аялдажа байнаби! Бодинсы үбгэн буруугай бөшэ болоһонхоо хойшо, танайшируу баһа юугэ туужа ерөхэ юмби?—гээд үнсадай урдаһаа сэхэ хараад байна.

Үнсад лама улагашан:

—Дуулыг энэниһе, үгсөгүйб гэгшэн хэбэрөө үертэжэ байнал, анжарыг бурууеһм абажа үгыт! Ахай гулбаа!—гээд гулбаа тэшы дохисгоон һууя.

Гулбаа ёлогод гэжэ Бодинсы тэшы хараад:

—Шн яажа байнат? Тэрэ хоёр буруугаа энэ дары үнсад ламбагайда туужа абаашаад үгэ!

—Ноён гулбаа та юу аялдажа байна гэшэбта! Би эдэ үнсад ламаһаа үнгрөгшө үбэлэй үедэ, үхэн гүүнэй мяха хоёр буруугаар гэжэ абажа эдихэхэе, үхэрэй хоёр буруугаар бөшө, үгын хоёр буруугаар абажа өднөмни үнэ, тэрэхөө бөшө юушые үгы юумэл.

—Ямар тиймэ үгынь хоёр буруу байдаг юм?

—Үнгрөгшө үбэл үхэн гүүнэйнь мяхы едэ ламаһаа өрнөжэ гуйжа ошодоһон, ингэжэ хэлэһэн байгаа:

Нэгэдэхим хадаа, үхэн гүүнэй мяха эди гэжэ үгэһэн би буруу.

Хоёрдохим хадаа, үхэн гүүнэй мяха эдихэм гэжэ абтаһан ши буруу.

Энэ хоёр гэмтэ ябадалы хойто намар шүүмжэлхэдэ хоёр буруу болохо юм гээд, үхэн гүүнэйгөө мяха намда үгэһэн бэляй.

Харин тийгээд та гулбаа, мүнөө наахан, богдо ламын шаби нэн туладаа буруугаа абаха ёһотой гэжэ шийдхэн хэлэһэн байна гэшэт! Тийгэһэйтнай ёшоор энэ үнсад ламбагайше хадаа гэжэ мэдэжэ тэрэ хоёр буруугаа өөрөө абангүй яаха нэмбөл гэжэ танай нуур дээрэ зүбшөөжэ аялдаһан байна гэшэ, энэтээр болоходоо үгын хоёр буруу байтараа, үхэрэй хоёр буруу болохоёо зогсожо, үбгэн Бодинсы үнэ ёшооро үнэ боложо, хубарга ламбагайн хуурмаг нэхэбэри худал болоод, хоёр буруу, гэмтэ ябадалаа өөр дээрэ даажэ абаба. Зон дуулагты!—гээд шажга шангаар хашхарна.

Гэсэр зон гэдэртэ уруугаа унажа байжа енөөлдэд, энэ үбгэнэй хэрэг зүб гэжэ шууяшаба.

Тэнгэһе сэсэн хүндэ! Тэмэһэһе. булган хүндэ!

*) Эхили уржадэрэй ба үсгэлдөрөн номернуудта

Хариусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.